

Hiện tượng ngộ độc thuốc ở trẻ

(Dân trí) - Cháu Trịnh Bá Phát 3 tuổi (P.3, Q. Tân Bình, Sa Đéc, Đồng Tháp) bị ho và được mẹ cho uống thuốc đông y dạng bột tán. Sau khi uống một thời gian, cháu không những không khỏi ho mà bị suy hô hấp, sốt và chướng bụng.

Cháu được cha mẹ đưa đến bệnh viện Đa khoa Đồng Tháp và được chẩn đoán là ngộ độc thuốc đông y và được điều trị kịp thời. Đây chỉ là một trong rất nhiều trường hợp trẻ bị ngộ độc thuốc.

Một bệnh nhi ngộ độc thuốc đang được điều trị tại bệnh viện TƯ Huế.

Nguyên nhân gây ngộ độc thuốc ở trẻ em

Theo BS. Lê Thị Hồng Huệ, trưởng khoa nhi bệnh viện đa khoa Đồng Tháp, rất nhiều trường hợp bệnh nhân nhi đến điều trị tại bệnh viện trong tình trạng suy hô hấp và bị chướng bụng do cha mẹ hay ông bà cho uống thuốc đông y không rõ nguồn gốc xuất xứ (còn gọi là thuốc tàu) khi trẻ bị ho, tiêu chảy hay sốt; và thường mất thời gian dài để điều trị cho trẻ.

Điều đáng báo động là hiện nay các địa phương khác bao gồm cả Hà Nội và TP Hồ Chí Minh nhiều cha mẹ vẫn mua thuốc đông y không rõ nguồn gốc cho trẻ nhằm kích thích trẻ ăn nhiều, tăng cân hay để chữa một số bệnh thông thường cho trẻ. Điều này thực sự nguy hiểm bởi vì rất nhiều các loại thuốc đông y được điều chế thủ công, không qua kiểm nghiệm và các thành phần thuốc không rõ ràng. Do vậy thuốc có thể điều trị bệnh nhưng các tác dụng phụ của các loại thuốc này đối với trẻ là rất nguy hiểm.

Năm 2006, có nhiều trường hợp trẻ bị ngộ độc thuốc rất thương tâm đến điều trị tại khoa nhi bệnh viện TƯ Huế vì ngộ độc thuốc do sự bất cẩn của người lớn. Trẻ em đặc biệt là ở nhóm 2 - 5 tuổi là lứa tuổi hiếu động, tò mò, thích khám phá môi trường xung quanh. Do vậy trẻ vô tình tìm thấy thuốc và uống khi thuốc không được cất giữ xa tầm trẻ với.

Trường hợp cháu Nguyễn Nhật Phương 2 tuổi ở Phường Tây Lộc, thành phố Huế là một ví dụ. Mẹ để lọ thuốc vitamin A-D khoảng 40 viên trên giường, cháu vì tò mò đã vô tình uống hết số thuốc này trong lọ. Rất may gia đình đã đưa cháu cấp cứu kịp thời tại bệnh viện TƯ Huế.

Do nhận thức của người dân, đặc biệt ở các vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa về thuốc còn thấp, nên có nhiều trẻ bị ngộ độc thuốc do cha mẹ tự mua thuốc cho trẻ uống không theo đơn thuốc của bác sĩ hay cha mẹ cho trẻ uống thuốc quá liều. Ví dụ cháu Hà Thị Khánh Ly 8 tuổi ở Tây Lộc, thành phố Huế bị đau bụng, mẹ cháu đã tự ý mua thuốc giun cho cháu uống và kết quả là cháu đã bị ngộ độc thuốc do uống nhầm thuốc. Trường hợp khác cháu Nguyễn Thị Kim Cương 4 tháng tuổi ở xã

Phú Điền, Tháp Mười, Đồng Tháp đã bị ngộ độc thuốc chống nôn do mẹ cháu đã cho cháu uống thuốc quá liều.

Ngộ độc thuốc do trẻ tự tử bằng thuốc đặc biệt là nhóm trẻ vị thành niên cũng là một vấn đề nhức nhối ở cộng đồng. Trẻ vị thành niên thuộc nhóm tuổi đang phát triển mạnh về tâm sinh lý và một số trẻ do thiếu sự quan tâm của gia đình, cộng đồng nên trẻ thường thiếu hiểu biết trong việc giải quyết, vượt qua các khó khăn trong cuộc sống hay học tập và trẻ thường tìm đến tự tử như là một biện pháp giải thoát. Ngoài ra, ở nước ta việc quản lý nhóm thuốc an thần - gây ngủ (nhóm thuốc cấm bày bán tự do) rất lỏng lẻo đây cũng là nguyên nhân trẻ sử dụng thuốc như một phương tiện để tự tử.

Theo kết quả điều tra năm 2006 của Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Phát triển Cộng đồng (RTCCD) tại hai tỉnh Thừa Thiên Huế và Đồng Tháp cho thấy ngộ độc thuốc ở trẻ em xảy ra chủ yếu là do lỗi ở người lớn. Đứng đầu là cha mẹ hay người trông trẻ cho trẻ uống thuốc đông y không rõ nguồn gốc xuất xứ chiếm 46% các trường hợp ngộ độc do thuốc, sau đó là do người lớn bảo quản thuốc không an toàn nên trẻ vô tình uống và bị ngộ độc (28%), tiếp đến là do trẻ uống nhầm thuốc (12%) và uống thuốc quá liều (10%), còn lại là do trẻ tự tử bằng thuốc.

Biện pháp phòng ngừa

Ngộ độc thuốc là một nguy cơ lớn ảnh hưởng đến sức khỏe và sự phát triển toàn diện của trẻ. Để phòng ngừa ngộ độc thuốc ở trẻ em, theo đề xuất của các bác sỹ nhi khoa, các bậc cha mẹ cần lưu ý các vấn đề sau:

- Phải dùng thuốc theo đúng đơn kê của bác sỹ cho mỗi lần khám. Không dùng đơn thuốc trong lần khám trước hay đơn thuốc của trẻ khác hay của người lớn cho trẻ. Bởi vì trẻ có thể mắc các loại bệnh khác nhau và mỗi loại bệnh cần có một đơn thuốc phù hợp để điều trị, mỗi độ tuổi có một liều lượng phù hợp nhất định. Nếu uống không đúng thuốc hay đúng liều lượng không những không trị khỏi bệnh mà còn có nguy cơ ảnh hưởng đến sức khỏe và tính mạng của trẻ.

- Thuốc nên được bảo quản cẩn thận trong lọ kín với bông chống ẩm và nút chặt và có nhãn mác ghi tên thuốc, hạn sử dụng rõ ràng nhằm tránh hiện tượng thuốc biến chất và sử dụng nhầm thuốc.

- Thuốc phải được cất giữ xa tầm trẻ với để tránh việc trẻ tò mò tự ý lấy thuốc uống. Tốt nhất mỗi gia đình nên có một tủ thuốc gia đình và tủ thuốc nên có khóa an toàn để đề phòng trẻ tự ý mở lấy thuốc.

- Không nên cho trẻ uống thuốc không rõ loại, không rõ nguồn gốc xuất xứ, đặc biệt là các loại thuốc đông y bán dạo.

- Phải đưa trẻ đến cơ sở y tế gần nhất nếu phát hiện trẻ có dấu hiệu bất thường sau khi uống thuốc như khó thở, mẫn ngứa, hôn mê, co giật...

- Trong trường hợp phát hiện trẻ tự uống thuốc với liều lượng lớn phải lấy thuốc ra từ trong miệng trẻ. Trong trường hợp trẻ lớn (trên 5 tuổi) nên gây nôn cho trẻ nếu trẻ uống thuốc trong vòng 30 phút và trẻ trong tình trạng tỉnh hoàn toàn sau đó chuyển trẻ đến cơ sở y tế gần nhất.

ThS. Vương Văn Quân